

УДК 821.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/28.208517>

Оксана БІЛІЧАК,

orcid.org/0000-0002-0182-4891

викладач кафедри мовознавства

Івано-Франківського національного медичного університету

(Івано-Франківськ, Україна) *bilichak.o@gmail.com*

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ ТВОРЧОСТІ Є. ПЛУЗНИКА

У статті зосереджено увагу на джерелознавчій базі дослідження творчості Є. Плузника. Зокрема, з метою впорядкування наукових розвідок, відгуків, монографічних видань, автори яких по-різному висловлювали своє ставлення щодо творчості поета, їх було систематизовано за хронологічним принципом. У роботі розроблено класифікацію теоретичних і художніх джерел дослідження та виділено чотири етапи вивчення творчості Плузника. Доведено, що поетапний аналіз літературно-критичних і власне літературознавчих джерел дає можливість з'ясувати, що й на тепер специфіка лірики поета активно вивчається. У дослідженні схарактеризовано роль митця в українській літературі.

Перший етап – літературно-критичні розвідки 10–30-х рр. ХХ ст. Це праці Ф. Якубовського, Ю. Меженка, О. Дорошкевича, Б. Коваленка, Ю. Савченка, М. Рильського, В. Коряка, А. Шамрая та інших. Їхні відгуки ввели творчість Є. Плузника в сучасний для нього контекст, розкрили окремі особливості художнього письма лірика.

Другий етап студій становлять історико-літературні статті (зокрема й еміграційних науковців 20–70-х років ХХ ст. В. Державіна, Ю. Лавріненка, Я. Славутича й інших), які відзначаються спробами системного аналізу формальних і змістових чинників поетики художника слова.

Третій етап досліджень – 70-ті – початок 90-тих років ХХ ст. – позначений активним зверненням літературознавців до вивчення поезії митця (В. Базилевський, М. Жулинський, Л. Скірда, Л. Череватенко, Ж. Яциук). Історико-літературні розробки цього періоду характеризуються поглибленим аналізом системи поетикальних засобів творчості Є. Плузника.

Четвертий етап літературознавчих досліджень становлять наукові розвідки кінця 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст. – літературно-критичні праці сучасних вчених.

Отже, доведено, що наявна велика кількість дослідників творчості Є. Плузника підкреслює зацікавленість науковців у розкритті різних аспектів його творчості. Водночас це є свідченнями непересічного таланту майстра поетичного слова, актуальності його поезії й для сьогочасного читача, який сприймає її як високе мистецьке явище, інтерес до якого не припиняється, спричинює різноманітні дискусії, інтерпретації стилю.

Ключові слова: класифікація, поетапний аналіз, специфіка лірики, дослідження, творчість.

Oksana BILICHAK,

orcid.org/0000-0002-0182-4891

Teacher of the Department of Linguistics

of Ivano-Frankivsk National Medical University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine) *bilichak.o@gmail.com*

SOURCEBASE STUDY OF E. PLUZHNIK'S CREATIVE WORK

The article focuses on the sourcebase study of E. Pluzhnik's creative work. In particular, in order to streamline scientific researches, reviews, monographs, the authors of which expressed their views in different ways, they were organized in chronological order. The classification of theoretical and artistic sources of research is worked out in the article and four stages of studying of poet's creative work are identified. It is proved that step by step analysis of literary critical and literary sources made it possible to find out that the specificity of the poet's lyrics is being actively studied to date. The role of the artist in the Ukrainian literature is described in the article.

The first stage – literary and critical works of 10–30's of the XX century. These are works of F. Yakubovsky, Y. Mezhenko, O. Doroshkevich, B. Kovalenko, Y. Savchenko, M. Rylsky, V. Koryak, A. Shamray and others. Their reviews introduced E. Pluzhnik's creative work into the contemporary context, revealed some features of his artistic writing.

The second stage of the study consists of historical and literary articles (including emigration scholars of the 20–70's XX century V. Derzhavin, Y. Lavrinenko, Ja. Slavutych and others) who are noted for their attempts to analyze systematically the formal and substantive factors of the artist's poetics.

The third stage of the research – the 70's – early 90's of the XX century – marked by the active appeal of literary critics to the study of artist's poetry (V. Bazilevsky, M. Zhulinsky, L. Skirda, L. Cherevatenko). Historically and literary works of this period are characterized by in-depth analysis of the system of poetic means of poet's creativity.

The fourth stage of literary studies are the scientific works of the late 90's of XX century – beginning of the XXI century – literary-critical works of modern scientists.

It is proved that there are a lot of researchers of E. Pluzhnik's creative work, emphasizing the interest of scientists in discovering different aspects of his poetry. At the same time, it is a testament to a great talent of the master of poetic word, the relevance of his poetry and for the contemporary reader, who perceives it as a high artistic phenomenon, the interest to whom causes a variety of discussions, interpretations of the style.

Key words: classification, stage analysis, specificity of the lyrics, investigation, creative work.

Постановка проблеми. Творчість Є. Плужника не раз ставала об'єктом дослідження багатьох науковців. Однак незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню творчості Є. Плужника, художній світ поезії митця залишається ще не досить вивченим. З метою впорядкування наукових розвідок, відгуків, монографічних видань, автори яких по-різному висловлювали своє ставлення щодо творчості поета, варто систематизувати їх, зокрема й за хронологічним принципом.

Актуальність теми дослідження. Є. Плужник займав помітне місце в українському письменстві 20–30-х рр. ХХ ст. Творчість Є. Плужника активно привертає увагу вчених-філологів, філософів та істориків. Різні аспекти творчості митця стають об'єктами наукових пошуків і розвідок. З метою впорядкування наукових розвідок, відгуків, монографічних видань, автори яких по-різному висловлювали своє ставлення щодо творчості поета, варто систематизувати їх, зокрема й за хронологічним принципом.

Аналіз досліджень. Чимало науковців детально вивчали й аналізували поетичні твори Є. Плужника. Високо оцінили поетичну майстерність поета М. Рильський, Ф. Якубовський, О. Дорошенко, В. Державін, Яр Славутич, Л. Череватенко. Водночас відзначаються і негативні відгуки щодо збірок поезій Є. Плужника, зокрема А. Ключья, Л. Музичка, Б. Коваленко, Ю. Савченко.

Мета статті – схарактеризувати основні етапи дослідження творчої спадщини Є. Плужника, а також визначити роль митця в українській літературі.

Виклад основного матеріалу. Наукове вивчення творчої спадщини Є. Плужника, на нашу думку, умовно можна поділити на чотири етапи. (Білічак, 2017: 50).

Перший етап становлять літературно-критичні розробки науковців 10–30-х рр. ХХ ст., серед яких звернемо увагу на глибоких суб'єктивних оцінювальних судженнях, як позитивних, так і критично неоднозначних. Серед позитивних відгуків – думка Ф. Якубовського щодо появи «Ранньої осені», висловлена в декількох літературно-критичних статтях (Якубовський, 1927: 4). Серед

основних ознак лірики він виділяє філософізм, однак вважає цю рису хибною, адже йдеться про «кризу індивідууму, що відривається від суспільства, від своєї доби, намагаючись проголосити самостійність і незалежність особи» (Якубовський, 1927: 5). Серед порад критик наголошує на тому, що «треба викарабкатись із тенет індивідуалізму, треба піти в ногу з добою і з тим колективом, що веде в ній вперед». Погляд Ф. Якубовського на творчість Є. Плужника тотожній із поглядами іншого дослідника – Ю. Меженка. Він свого часу вперше ввів поета в київське літературне коло, на засідання «Аспису». Зіставляючи манеру читання поезії Є. Плужника з іншими письменниками, критик визначає декілька найголовніших рис індивідуального стилю митця – філософічність, домінанту спокою та тиші, помірну врівноваженість думки. Ю. Меженко вважав, що поезія Є. Плужника справді має багато спільних рис із неокласиками: «У Плужника немає випадкових віршів, нема випадкових образів. Все до останнього слова упорядковано й зважено, починаючи від назви» (Меженко, 1926: 76). Упорядкованість і наближає тембр звучання поезії митця до неокласичних тенденцій.

По-своєму оригінально поцінував творчість Є. Плужника й О. Дорошенко. Він, на відміну від Ю. Меженка, більше говорить про імпресіоністичний стиль поета, про його глибину поезії, щирість душі, духовний світ, де окрім передчуття смерті, безміру страждань і самотності присутня «майбутня міць». Високо оцінив він філософствование автора: «Плужник живе й боліє сучасністю, живе й боліє, ми б сказали, філософією нашої барвистої доби» (Дорошенко, 1929: 351).

Детально проаналізував поетичні твори Ю. Савченко, однак його дослідження скоріше виявляє повну негативацію творчості Є. Плужника, він вважав, що «Поет – чужий нашому радянському читачеві» (Савченко, 1927: 43), тому що його поезія не містила жодних конкретних ідеологічних і соціальних характеристик. Не оцінив поетичної майстерності Є. Плужника й М. Доленго, назвавши поета «сірим, тільки й здатним продукувати художні речі скромно й певної вартості» (Доленго, 1926: 33). Високо оцінюючи здобутки інших поетів, пишучи поради щодо особливостей

написання поезії, щодо аналізу поетичного тексту Є. Плужника він безапеляційний: автор «дає нам перехід від лірики безробітного до професійної поезії радянського службовця» (Доленго, 1926: 2). Лише в оцінці другої збірки «Рання осінь» він визнає за Є. Плужником справжнього поета.

Серед останніх рецензій і відгуків, або просто згадок його творчості є стислий огляд сучасного літературного процесу А. Шамрая (Шамрай, 1989: 323) та декілька рецензій драматичного доробку майстра, після яких на довгі десятиліття поезія Є. Плужника не вивчалась.

Другий етап студій становлять історико-літературні статті (зокрема й еміграційних науковців 20–70-х рр. ХХ ст. В. Державіна, Ю. Лавріненка, Я. Славутича й інших). Започаткувала появу цього етапу досліджень третя збірка поета – «Рівновага», яка вийшла 1948 р. в Аугсбургу. Найповнішим на той час науково вагомих дослідженням творчості Є. Плужника вважається праця В. Державіна (Державін, 1994: 223). На його думку, лірика Є. Плужника стоїть особібно як від радянської ідеології, так і не має нічого спільного з емігрантською поезією, однак це не є її недоліком: «Не питати маємо – чи багато українській нації користі з песимістичної поезії Плужникової? – а казати: як багато їй чести з тієї поезії <...> аполітизм у мистецтві не заважав Є. Плужникові особисто відчувати себе й справді гідним сином українського народу, вірним його національно-державній ідеї» (Державін, 1994: 237). Збірка «Рівновага» теж не була залишена поза увагою дослідника, тлумачачи її назву, він характеризує її філософічність, а щодо всієї творчості вважає, що для Є. Плужника «єдина реальна життєва діяльність – це реальне страждання реальної, себто самотньої, свідомості людської» (Державін, 1994: 235). На його думку, поезія Є. Плужника має займати в художній творчості особібне місце за оригінальність, особливу жанрову й стильову структуру, за наявність «ілюзії абсолютної природності», «чистий естетизм», «бездоганність артистичного стилю», «радикальний скепсис», «неперевершену шляхетність ідеалізму». За цими критеріями В. Державін віддає перше місце ліриці Є. Плужника, бо це, на його думку, – «найвище мистецьке досягнення в цілому українському письменстві» (Державін, 1994: 223), а поет – «далеко найвидатніший майстер імпресіоністичної поезії 20-го сторіччя» (Державін, 1994: 225), його творчість – «героїчний взірєць незламної особібності» (Державін, 1994: 237). Літературознавець наостанок високо оцінює творчість митця не лише на теренах української, а й світової літератури, стверджуючи, що не в самій

лише українській, а й у світовій літературі навряд чи знайдеться безпосередніше, вільніше від усіх видів риторики й «літературщини» висловлення найбезпосередніших і найуніверсальніших почуттів – зневіри, втоми, нудьги (Державін, 1994: 223).

Оцінку творчості Є. Плужника надав і М. Неврлий. Поета він зарахував до неоромантиків, які, на його думку, містять у собі імпресіоністів та експресіоністів, поставив його поруч з В. Сосюрою, М. Бажаном, О. Влизьком, Д. Фальківським. Своє бачення науковець підкріплює тим, що Плужник дуже часто наближений до кордоцентризму, болю людської душі й серця, їхніх страждань, які «висловлював напружено, чуттєво» (Неврлий, 1991: 271).

Яр Славутич теж високо оцінив творчість Є. Плужника, надавши йому характеристику як «одному з найбільших представників високого мистецтва української поезії; надзвичайно стислий, багатий на емоції, наш найкращий поет-імпресіоніст» (Славутич, 1992: 117).

Спробу «ввести» в канон соцреалізму лірику й ліро-епос Є. Плужника зробив Р. Братунь на рівні протиставлення «великій» колективній свідомості соцреалізму Плужниковому розумінню поняття «маленької людини» в поемі «Галілей»: «Попри всю злободенність «антинепманського» протесту, ця поема переростає у філософсько-етичну платформу «маленької людини» <...> Але «маленька» й «тиха» людина Плужника – це не горезвісний безликий «гвинтик», це індивідуум, який відчуває своє місце під сонцем і завдяки якому «все-таки обертається» земля» (Братунь, 1967: 3). Літературознавець високо оцінив лірику Є. Плужника, наголосив на його зв'язках з античною поезією та з поезією Ф.–Г. Лорки, акцентував увагу на наявності таких рис творчості, як сум, тихість, спокій. Тож специфікою цього періоду досліджень стало намагання «реанімувати» постать Є. Плужника в літературному процесі 20–х рр. ХХ ст., а аналіз проблемних, тематичних аспектів, основних мотивів, жанрових і стильових особливостей, версифікації творчості Є. Плужника здійснювався дослідниками на прикладі окремих поезій і збірок, але на той час ще не було подано системного уявлення про поетологічні риси творчості письменника.

Третій етап. Третій етап досліджень – 70-ті – початок 90-тих рр. ХХ ст. Високу оцінку постаті письменника дає Л. Череватенко, зазначаючи, що Є. Плужник – один із великих українських поетів ХХ ст. В цьому переконанні, на його думку, всі читачі, «бодай трохи обізнані з літературним процесом на Україні. А літературознавці не

сумніваються нітрохи, що Є. Плужник давно вже й надійно «вписався» в загальноєвропейський, мало того – у світовий контекст» (Череватенко, 1988: 5). Грунтовні дослідження творчості, здійснені Л. Череватенком у 80–х роках, підкреслюють оригінальність авторського письма Є. Плужника; його передмова до останньої на сьогодні збірки поета містить чимало думок про філософське підґрунтя лірики митця, про його здатність у творчості торкнутися найважливіших проблем людства (питання трагічного впливу подій громадянської війни на людину); серед характеристик – аналіз наявного в ліриці Є. Плужника діалогізму, феноменальності поетичного світу. Літературознавець фіксує факт діалогу, який вів письменник у поезії зі своїми «сучасними (але й не тільки сучасниками) поетами (й не лише поетами).

Проблемно-тематичний рівень творів Є. Плужника розглядає Л. Скирда. У монографії «Євген Плужник: Нарис життя і творчості» (Скирда, 1989) дослідниця зауважує, що критика 20–х років часто намагалася трактувати поезію Є. Плужника як позаісторичну, аполітичну. Інші бачили в ній трагізм душі, розп'ятої на перехресті ідеологій нашого буремного століття. Проте поезія Є. Плужника досить вагома, щоб її можна було вкласти в прокрустове ложе якоїсь вузької «критичної моделі» (Скирда, 1989: 151). Л. Скирда з'ясовує також природу естетичного ідеалу митця, пафос його лірики.

Варто звернути увагу на ще одне дослідження стильових можливостей творчості Є. Плужника – В. Неборак у 1990 р. у статті «Світ народжений від пострілів» наголосив на особливому розумінні природи в поезії Є. Плужника в порівнянні з М. Рильським: «Рильського залюбленим у життя творить навернення до природи, Плужнику ж природа видається байдужою, чужою, уся його надія – на прекрасне абстрактне майбутнє. Природа у «Днях» ущільнюється до площини поля, скропленого кров'ю, набитого трупами, поля в очікуванні орача, сівача, поля – конкретного і символічного, одного з найголовніших образів книжки, де стикається мертве і живе, з якого повинно прорости майбутнє» (Неборак, 2009: 400). Таким чином він як подає власну оцінку збірки «Дні», так і з позиції християнської моралі проводить паралелі між «Рівновагою» та «Ранньою осінню», він одним із перших наголошує на екзистенціалізмі, наявному в поетичному тексті Є. Плужника.

Отже, поступово дослідники починають активніше звертати увагу не лише на характеристики загальних рис творчості митця, а й на розкриття

окремих аспектів поетики художнього світу Є. Плужника.

Четвертий етап літературознавчих досліджень становлять наукові розвідки кінця 90–х рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст. – літературно-критичні праці сучасних вчених (В. Абліцов, В. Боровий, В. Квітка, Ю. Ковалів, М. Кодак, С. Луцій, М. Моклиця, В. Погребенник, Т. Солодовник, М. Ткачук, Г. Токмань, І. Хоцянівська, Ж. Ящук та інші).

Філософське підґрунтя поезії митця в монографічному дослідженні з'ясовує Г. Токмань (Токмань, 1999: 163). У роботі авторка пропонує власне філософське осмислення феномену лірики Є. Плужника, особну увагу приділяє христологічному прочитанню лірики, розкриває зміст поняття «віталізм» на прикладі лірики митця, окремо досліджує специфіку екзистенціальних мотивів його поетичного набуtku. Численні розвідки дослідниці фіксують заглиблення у феномен лірики поета через з'ясування філософських, трансцендентних, екзистенційних мотивів. Дослідниця творчості митця досконало вивчає зображення в художній рецепції лірики Є. Плужника біблійних, екзистенційних і віталістичних мотивів. Осібну увагу заслуговує в дослідженні розкриття феномену кордоцентризму, філософії серця в поетичному доробку митця. Інтимна лірика поета розглядається з позиції її філософської наповненості й оригінальності. Окремо характеризується філософське наповнення поезій і збірок, досліджуються версифікаційні можливості лірики й роль поета в саморозвитку мистецтва першої третини ХХ ст. Новим у вивченні творчості митця є інтерпретація Плужникової лірики з позиції екзистенціально-герменевтичної методології.

Надає оцінку екзистенційності в Плужниковій поезії й Ж. Ящук. Проаналізувавши лірику митця, дослідниця робить висновки про наявність особливого емоційно-експресивного ставлення в ліриці до відбиття внутрішнього «я», оформленого у вигляді згадки про авторську свідомість, свідомість дослідника чи читача. Водночас Ж. Ящук наголошує на наявності чіткої визначеної структури поезії, а основні її ідеї сконцентровані на межі «реалізації внутрішнього переживання» (Ящук, 1998: 17).

Глибинний аналіз поезії митця в загальноєвропейському й світовому контексті знаходимо в монографії науковця М. Кодака. На його думку, письменник робить основний акцент на образі землі, який полісемантичний і водночас скомбінований з іншим магістральним образом – смертю:

«Від умоглядного сподівання нової землі (нових днів!) до орудного її перетворення – цю дистанцію поет пройшов через видовища смертей» (Кодак, 2009: 189). Інший образ, який характеризує літературознавець – образ тиші в поезії. Він, на його думку, не має асоціюватися з безтурботливістю життя, адже тиша – «не вакуум, не деідеологізуюче розрідження суспільної свідомості, духовної атмосфери часу. Це – передумова споглядання істини, неслухання життя в його порухах і потаємних процесах, які не просто розгледіти за масовидними й плакатно-показними проявами «днів». Але тільки передумова».

В. Гончарук, характеризуючи творчість Є. Плужника, констатує: «За досить коротке творче життя поет встиг сказати дуже багато, а це і є ознака талановитості майстра. Три збірки – три різні книжки, а водночас тяглість і цілісність, в якій ви безпомилково впізнаєте автора <...> Ці

три збірки – це три етапи еволюції поета з відчутним тяжінням до поглиблення філософських мотивів» (Гончарук, 2019: 64).

Висновки. Отже, наявна велика кількість дослідників творчості Є. Плужника підкреслює зацікавленість науковців у розкритті різних аспектів його творчості. Водночас це є свідченням і непересічного таланту майстра поетичного слова, актуальності його поезії для сьогочасного читача, який сприймає її як високе мистецьке явище, інтерес до якого не припиняється, спричинює різноманітні дискусії, інтерпретації стилю. Аналіз праць, присвячених доробку Є. Плужника, свідчить про потребу літературознавчого дослідження лірики митця ще в одному вимірі – розкриття образної специфіки його поезії через глибинне осягнення поетики плужниківського тексту, й на цій основі – твердження про оригінальність індивідуального стилю автора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bilichak O. Pluznik's creative work in a literary comprehension. *The Fourteenth European Conference on Languages, Literature and Linguistics. Proceedings of the Conference*, February 10, 2017. "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Austria, Vienna, 2017. P. 50–56.
2. Якубовський Б. На літературні теми. *Пролетарська правда*. 1927. № 231. С. 4–6.
3. Якубовський Ф. Ліричні приморозки (З приводу книжки Євгена Плужника «Рання осінь»). *Комуніст*. 1927. № 18. С. 5–6.
4. Меженко Ю. Нотатки на сторінках «Днів» – першої книжки Євгена Плужника. *Життя й Революція*. 1926. № 8. С. 76–83.
5. Дорошенко О. Підручник історії української літератури. Київ : Книгоспілка, 1929. 351 с.
6. Савченко Ю. Лірика болю й безсилої віри (Дещо до композиції віршів Євгена Плужника). *Плужанин*. 1927. № 7. С. 43–63.
7. Доленго М. Плужник «Дні». *Культура і побут*. 1926. № 33. С. 7–9.
8. Доленго М. Соціальні мотиви в українській поезії останніх двох років. *Культура і побут*. 1926. № 36. С. 2–11.
9. Шамрай А. Українська література. Стилий огляд: Фотопередрук з післясловом Олекси Горбача ; Укр. вільний ун-т (Мюнхен), Філософ. ф-т. Репр. 1928. Мюнхен : [б. в.], 1989. 323 с.
10. Державин В. Лірика Євгена Плужника. *Українське слово. Хрестоматія укр. літ. та літературної критики ХХ ст.*: у 3-х кн. Київ : Вид-во «Рось», 1994. Кн. 2. С. 223–238.
11. Неврлий М. Українська радянська поезія 20-х років: Мікропортрети в художніх стилях і напрямках / вступ. ст. М. Жулинський ; ред.: О. Костенко, М. Мірошніченко. Київ : Вища школа, 1991. 271 с.
12. Славутич Яр. Євген Плужник. *Славутич Яр. Розстріляна муза*. Київ : Либідь, 1992. С. 116–121.
13. Братунь Р. Поет тихого неспокою. *Літературна Україна*. 1967. № 28. С. 3.
14. Череватенко Л. Все, чим душа боліла. *Плужник Є. Поезії*. Київ : Радянський письменник, 1988. С. 5–100.
15. Скірда Л. Євген Плужник: Нарис життя і творчості. Київ : Дніпро, 1989. 151 с.
16. Неборак В. Світ, народжений від пострілів: особистість, соціум, природа. *Українські літературні школи та групи 60 – 90-х рр.. ХХ ст.*: Антологія вибраної поезії та есеїстики / упоряд., автор вступ. слова, біобібліограф. В ідомостей та прим. В. Габора. Львів: ЛА «Піраміда», 2009. С. 400–409.
17. Токмань Г. Жар думок Євгена Плужника: Лірика як художньо-філософський феномен. Київ, 1999. 163 с.
18. Яшук Ж. Екзистенційність як художньо-естетичний метод в українській літературі ХХ століття : втвореф. дис ... канд. філософ. наук : 09.00.08 ; Київ. ун-т ім.Т.Шевченка. Київ, 1998. 17 с.
19. Кодак М. Огром Євгена Плужника – поета : монографія ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Шевченка. Луцьк : Твердина, 2009. 189 с.
20. Гончарук В. Три етапи еволюції «майстра слова» Євгена Плужника. *Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови та літератури* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 12–13 квітня 2019 р. Львів : ГО «Наукова філологічна організація «ЛЮГОС», 2019. С. 64–69.

REFERENCES

1. Bilichak O. Pluznik's creative work in a literary comprehension. *The Fourteenth European Conference on Languages, Literature and Linguistics. Proceedings of the Conference* (February 10, 2017). "East West" Association for Advanced Studies and Higher Education GmbH. Vienna, 2017. Austria, 2017. P. 50–56 [in English].

2. Yakubovskiy B. Na literaturni temy. Proletarska pravda. [On literary subjects. Proletarian Truth.]. 1927. № 231. P. 4–6 [in Ukrainian].
3. Yakubovskiy F. Lirychni prymorozky (Z pryvodu knyzhky Yevhena Pluzhnyka “Rannia osin”). Komunist. [Lyrical frostbites.(About E. Pluzhnik’s book “Early Autumn” Communist]. 1927. № 18. P. 5–6 [in Ukrainian].
4. Mezhenko Yu. Notatky na storinkakh “Dniv” – pershoi knyzhky Yevhena Pluzhnyka. Zhyttia y Revoliutsiia. [Notes on the pages of “Days” – the first book of E. Pluzhnik. Life and Revolution.]. 1926. № 8. P. 76 – 83 [in Ukrainian].
5. Doroshenko O. Pidruchnyk istorii ukrainskoi literatury. K.: Knyhospilka. [Textbook of Ukrainian literature history. K.: Bookunion.]. 1929. P. 351 [in Ukrainian].
6. Savchenko Yu. Liryka boliu y bezsyloi viry (Deshcho do kompozytsii virshiv Yevhena Pluzhnyka). Pluzhanyn. [The lyrics of pain and powerless faith (Somewhat to the composition of poems by E. Pluzhnik)]. 1927. № 7. P. 43–63.
7. Dolenho M. Ye. Pluzhnyk “Dni”. Kultura i pobut. [E. Pluzhnik “Days” Culture and Life.]. 1926. № 33. P. 7–9 [in Ukrainian].
8. Dolenho M. Sotsialni motyvy v ukrainskii poezii ostannikh dvokh rokiv. Kultura i pobut. [Social motives in Ukrainian poetry for the last two years. Culture and Life.]. 1926. № 36. P. 2–11 [in Ukrainian].
9. Shamrai A. Ukrainska literatura. Styslyi ohliad: Fotoperedruk z pisliaslovom Oleksy Horbacha; Ukr. vilnyi un-t (Miunkhen), Filos. f-t. Repr. 1928. Miunkhen : [b. v.], [Ukrainian literature. Brief overview. Photo reprint with Oleksa Gorbach’s afterword; Ukrainian free university (Munich) Philosophy faculty]. 1989. P. 323 [in Ukrainian].
10. Derzhavyn V. Liryka Yevhena Pluzhnyka. Ukrainske slovo. Khrestomatiia ukr. lit. ta literaturnoi krytyky KhKh st.: U 3-kh kn. K.: Vyd-vo “Ros”, [E.Pluzhnik’s lyrics. The Ukrainian word. Reader of ukr.lit. and literary critics of the XX century. In 3 books. Publishing house “Ros“]. 1994. Kn. 2. P. 223–238 [in Ukrainian].
11. Nevryli M. Ukrainska radianska poeziia 20-kh rokiv: Mikroportrety v khudozhnikh styliakh i napriamakh. vstup. st. M. Zhulynskiy ; red.: O. Kostenko, M. Miroshnychenko. K.: Vyshcha shkola. [Ukr.soviet poetry of 20’s: Microportraits in artistic styles and directions. Introduction M.Zhulinsky; Edited by O.Kostenko, M.Miroshnichenko, High School]. 1991. P. 271 [in Ukrainian].
12. Slavutych Yar. Yevhen Pluzhnyk. Slavutych Yar. Rozstriliana muza. K.: Lybid.[E.Pluzhnik. Yar Slavutich.Shot Muse. Libid]. 1992. P. 116–121 [in Ukrainian].
13. Bratun R. Poet tykhoho nespokoii. Literaturna Ukraina. [Poet of quiet anxiety. Literary Ukraine]. 1967. № 28. P. 3 [in Ukrainian].
14. Cherevatenko L. Vse, chym dusha bolila. Pluzhnyk Ye. Poezii. K.: Radianskyi pysmennyk. [Everything the soul hurt. Poetry of E. Pluzhnik.Soviet Writer.]. 1988. P. 5–100 [in Ukrainian].
15. Skyrda L. Yevhen Pluzhnyk: Narys zhyttia i tvorchosti. K.: Dnipro. [E. Pluzhnik : Essay of life and creative work. Dnipro.]. 1989. P. 151 [in Ukrainian].
16. Neborak V. Svit, narodzhenyi vid postriliv: osobystist, sotsium, pryroda. Ukrainski literaturni shkoly ta hrupy 60 – 90-kh rr.. KhKh st.: Antolohiia vybranoi poezii ta eseistyky / Uporiad., avtor vstup. Slova, biobibliohraf. Vidomostei ta prym. V. Habor. Lviv: LA “Piramida”, [A world born of shots:personality, society,nature. Ukrainian Literary schools and groups of60-90’s XX century. Analogy of Selected poetry and essayists.]. 2009. P. 400–409 [in Ukrainian].
17. Tokman H. Zhar dumok Yevhena Pluzhnyka: Liryka yak khudozhno-filosofskiy fenomen. K. [E. Pluzhnik’s thoughts. Lyrics as artistic and philosophical phenomenon.]. 1999. 163 p. [in Ukrainian].
18. Yashchuk Zh. Ekzystentsiinst yak khudozhno-estetychniy metod v ukrainskii literaturi KhKh stolittia : avtoref. dys ... kand. filos. nauk : 09.00.08. Kyiv. un-t im.T.Shevchenka. K. [Existence as an artistic and aesthetic method in Ukrainian literature of the 20 th century]. 1998. 17 p. [in Ukrainian].
19. Kodak M. Ohrom Yevhena Pluzhnyka – poeta: monohrafiia; NAN Ukrainy, In-t lit. im. T. Shevchenka. Lutsk: Tverdnyia [E. Pluzhnik – poet: monography]. 2009. 189 p. [in Ukrainian].
20. Honcharuk V. Try etapy evoliutsii “maistra slova” Yevhena Pluzhnyka.Suchasni naukovy doslidzhennia predstavnykiv filolohichnykh nauk ta yikhonii vplyv na rozvytok movy ta literatury: Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Lviv, 12–13 kvitnia 2019. Lviv: HO “Naukova filolohichna orhanizatsiia “LOHOS”. [Three stages of the evolution of the «Master of the word. Modern scientific researches of representatives of philological sciences and their influence on the development of language and literature.]. 2019. P. 64–69 [in Ukrainian].